

Forfatter: Baggesen, Jens

Titel: Udrag fra Labyrinten

Citation: Baggesen, Jens: "Labyrinten eller Reise gennem Tydskland, Schweitz og Frankrig", i Baggesen, Jens: *Labyrinten eller Reise gennem Tydskland, Schweitz og Frankrig*, udg. af TORBEN BROSTRØM , Gyldendal, 1971), s. 279. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-baggesen06-shoot-idm139952568459616/facsimile.pdf> (tilgået 28. april 2024)

Anvendt udgave: Labyrinten eller Reise gennem Tydskland, Schweitz og Frankrig

af de mangfoldige Haver, vi ved Udkiørselen af Manheim kom igiennem, saae vi intet uden Træerne, nedbrudte Steenporte, og halv i Vand nedsiunkne Lysthuse. Den hele skjønnede Flade mellem Manheim og Schwezingen udgjorde et Glarhav, der i Førstningen, inden Morgentaagen gav Plads for de i Baggrunden opskydende Høie, syntes uafseeligt som Oceanet. Neckeren var i dette Moment den bredeste Flod i Europa. Alle Øieblikke spurgte vi Kudskene om vi endnu var paa fast Grund, og havde vi ikke havt Alleen, vilde det været umueligt at finde Veien. Vi mødte ikke een eneste Vogn, undtagen enkelte tomme, der hist og her fra de forrige Dage vare blevne staaende; thi næst Posten var vi de første, som havde voyet os ud.

Vi havde altsaa intet uden *Vand, Luft, Solen, og Trætoppene* – det er de fire Elementer, saa reene og bare som man omtrent paa engang kan have dem; men vor Morgen blev derved desto herligere; thi den syntes hele Skabningens. Vor Vogn forekom os *Arken*, vor Kudsk *Noah*, vi selv *Sem, Cham og Japhet* – og Biergstrækningen ved Heidelberg *Ararat*. Vi sang uvilkaarligen alle; jeg er vis paa, at hint første Skib med hele sin levende Ladning, ved de første Glimt af den frempippende Jord har været *een Concert* – den fuldstændigste noget nær, som før eller siden Syndfloden nogensinde har været opført. –

Det var i visse Maader en Lykke, at vore Fødder vare bundne ved denne Leilighed, og at vi saaledes ikke strax paa eengang ved Udløsningen af vor Bastille fik vor fulde Frihed; vi havde ellers gallopperet bort fra vor Vogn og alle vore Sager i den første Henrykkelse, og glemt, hvad man saa let glemmer, og hvad man dog aldrig burde glemme: *at Mennesket ikke kan leve af Frihed allene*; og at de blotte bare Elementer ikke strækker længer til, end høit en udslagen Sommermorgen, og saa længe dens Ruus varer.

Naar vi ikke sang, anstillede vi Betragtninger over *Frihed* – denne nye Comet paa Europas Horizont, hvis Hale synes alt meer og meer at udbrede sig, saa at mange endog paastaae, at den snart vil indtage hele Himmelen. Det er slemt, sagde jeg, hvis denne Lignelse skulde være den rigtige. „Og hvorfor?“ – Jeg holder meer af en *Sol*, end af en *Comet*, og sandt at sige, jeg er ingen synderlig Ven af *Haler*. – „Men om Cometen med Tiden

bliver Sol?" – Det var artigt nok; men efter den Smule Kundskab jeg har om Stjerner, skulde det synes rimeligere, at en Sol omsider kunde blive til Comet. Ligemeget imidlertid det ene eller det andet! hvad der er *lysende* og *varmende* deri ville vi tilbede, og haabende beundre dens Gang! Et blot Veirlys, en simpel Lygtemand er det dog neppe, hvad der frembryder i Vesten. Derom vare vi alle eenige.

Men hvad er *Frihed*? ... Ja! vidste vi det aldeles bestemt, havde vi den udentvivi allerede. Der gives *menneskelig* Frihed, og *borgerlig* Frihed. Begge bestaae i Uafhængighed. Den borgerlige i Uafhængighed af alt andet end *Loven*; den menneskelige i Uafhængighed af alt andet end *Fornuft*en. Man taler og om en tredje, den saa kaldte *politiske* *Frihed*; men sandt at sige veed jeg aldeles ikke hvad man taler om, naar man taler om den. En Stat kan umuelig være ganske uafhængig, hvis den ikke ophører at være Stat, i det mindste cultiveret Stat. Er denne Uafhængighed umuelig, saa er den i det mindste først tænkelig som Resultat af de andre. Alle Stater maae være frie, før een eneste bliver det.

Man begynder i alle Ting udentvivi best og sikkerst med Begyndelsen. Det har imidlertid hidindtil for det meste været Moden at begynde bæg fra, ved Enden. Først politisk Frihed, siden borgerlig, og endelig menneskelig: tre – to – een. Giv mig derimod først frie, det er: *moraliske* Mennesker, i et Øieblik har jeg frie, det er: *lovlydige* Borgere, og gives disse overalt, følger den *politiske* *Frihed* af sig selv, som en ligesidet Triangel, af tre lige store Vinkler.

„Det er *Opbygnings*-Systemet," sagde *Sparzet*, vældigen understøttet af *Adams* – „Det er ypperligt i Theorien; men duer intet i Praxis! – Af een opkommer to, og af to med een *tre* i *Tankerne*; men i *Tingene* gaaer denne Operation ikke an. Vi have her, for Exempel, kun *een* *Regnskierm*; see til om du kan gjøre to, end sige tre deraf? Derimod have vi *tre* *Hatte* – og til Beviis, at det er mueligt deraf at gjøre *to*" – (vi sadde alle tre paa eet Sæde, og Taleren, eller rettere Handleren, i Midten) – snup, fløi Hatten af *Adams* – „og *een* –" vips! fløi Hatten af mig ... „Dette kaldes *Nedriveises*-Systemet" blev han ved, „og Bevset hedder *Argumentum a pileo*, det meest passende, man kan vælge, da Hat-